

Motion till riksdagen 2018/19:2732

av **Maria Ferm m.fl. (MP)**

Klimatet kan inte vänta

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	2
Inledning.....	4
1 Nollutsläpp från transporter.....	4
1.1 Utfasning av fossila bränslen.....	5
1.2 Tågtrafik	5
1.3 Godstransporter.....	6
2 100 procent förnybart	6
2.1 Solenergi	7
2.2 Ett mer flexibelt elsystem	7
2.3 Folkligt stöd för omställning	7
2.4 Skydda Arktis	7
3 Klimatsmart mat	8
3.1 Ekonomiska styrmedel för att gynna klimatsmart mat	8
3.2 EU:s jordbrukspolitik.....	8
3.3 Minskat matsvinn.....	8
4 Klimatsmart ekonomi och konsumtion	9
4.1 Förändra reseavdraget.....	9
4.2 Förändra ROT-avdraget.....	9
4.3 HYBER-avdrag.....	10
4.4 Hållbart sparande	10
4.5 Hållbara produkter	10
4.6 Hållbart byggande.....	10
4.7 Nudging och mobility management.....	11
4.8 Plast.....	11
5 Negativa utsläpp för en klimatpositiv framtid.....	11

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett sista datum för försäljning av fossila drivmedel 2030 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för laddinfrastruktur som ska komma hela landet till del och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omfattande investeringar i det befintliga järnvägssystemet samt bygget av nya stambanor för höghastighetståg och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för kollektivtrafik och möjlighet till att hyra cykel genom gemensamt biljettsystem och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samordna tågtrafiken i Europa samt arbeta för gemensamma system för biljettbokning via SJ och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en differentierad avståndsbaserad vägslitageavgift och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högre ambitioner vad gäller ekonomiska styrmedel för minskat flygresande, främst genom flygskatt och marknadsbaserade slottider, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra företagscykel och pendelkort till skattefria förmåner och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatanpassning av transportinfrastrukturen tydligare ska ingå i de transportpolitiska målen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta en nationell solenergi-strategi för solel och solvärme och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att rusta upp och bygga ut elsystemet med smarta och flexibla elnät och större möjlighet till energilagring och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att återföra fastighetsskatten från vind- och vattenkraft till de kommuner där den produceras och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka möjligheterna för grannar att bli delägare i nya vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i alla relevanta forum verka för skydd av arktiska vatten samt motverka exploatering och utvinning av olja i området och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av skattesystemet inom livsmedelskedjan i syfte att minska matens negativa klimatpåverkan och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att klimatsmarta och ekologiska råvaror ska vara utgångspunkten för offentliga kök och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera EU:s jordbrukspolitik så att den bidrar till klimatmålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag på lagstiftning som kraftigt minskar matsvinnet i livsmedelskedjans samtliga led, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett reformerat reseavdrag så att det blir avståndsbaserat, gynnar lands- och glesbygd samt utformas så att det gynnar kollektivtrafik och samåkning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett reformerat ROT-avdrag så att det riktas till energi- och klimatsmarta åtgärder och renoveringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett s.k. HYBER-avdrag (hyra-begagnat-reparation) och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga AP-fonderna och annat offentligt sparande bara bör ha hållbara investeringar och att investeringar i fossil energi bör fhasas ut (divesteras), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för privatpersoner att spara klimatsmart i gröna sparkonton och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa pantsystem för fler varor och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för EU-krav i det s.k. ekodesigndirektivet om att stoppa produkter med planerat åldrande och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta som nationellt mål att hälften av alla byggnader senast år 2025 byggs med trästomme och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur offentliga aktörer i större utsträckning ska kunna använda sig av nudging och mobility management för att bidra till hållbarhetsmålen och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom t.ex. förbud på nationell nivå eller EU-nivå minska användningen av ohållbar plast och engångsplast och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en svensk klimatpositiv strategi för negativa utsläpp och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att globalt verka för minskad avskogning och att fler skogar restaureras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på olika nivåer underlätta för forskning, utveckling och användning av biokol och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Klimatet kan inte vänta. Nu är tidpunkten att vara politiskt modiga. Sverige är ett rikt land med utmärkta förutsättningar för en grön omställning.

Visionen om att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland är inte bara genomförbar, den är också eftersträvansvärd. Genom att kombinera radikal klimatpolitik med ett väl fungerande välfärdssamhälle kan Sverige bli ett ännu starkare föregångsland för övriga länder att inspireras av. Omställningen sker redan runt om i Sverige och världen.

Samtidigt har jorden feber. De pågående och accelererande klimatförändringarna är ett existentiellt hot, framförallt för mänskligheten, men också för djuren och naturen så som vi känner den. Livsmedelsförsörjningen för miljarder människor sätts på spel, människor tvingas på flykt, havsnivåerna stiger och människor drabbas allt oftare av översvämningar, stormar, långvariga torrperioder med skogsbränder som följd och andra extrema väderfenomen. Som så ofta är det de mest utsatta grupperna i världen som drabbas hårdast: världens fattiga och då särskilt kvinnor.

Därför är det tid för politiker att agera kraftfullt. Nu. Miljö- och klimatfrågorna står högst upp på Miljöpartiets politiska agenda. Därför har Miljöpartiet tagit fram en klimatfärdplan med 142 punkter för att nå klimatmålen. Denna motion innehåller ett urval av de viktigaste åtgärderna för att snabbare sänka utsläppen. Den är uppdelad i åtgärdsförslag inom fem olika områden där vi ser att det krävs en snabbare takt på utsläppsminskningarna och politik för omställning.

I en separat motion beskriver vi de förslag för effektivare styrning och implementering av klimatlagen, vilket behövs för att nå målet om 1,5 graders uppvärmning, se motion ”Effektiv styrning mot klimatmålen 2018/19:2733”. Där beskriver vi också mer utförligt vad den rödgröna regeringen genomfört den senaste mandatperioden.

1 Nollutsläpp från transporter

Transportområdet orsakar omkring en tredjedel av utsläppen av koldioxid inom Sverige. Om utsläppen som orsakas av utrikes sjöfart och flygtrafik också räknas in blir andelen över 40 procent.

Vägtrafiken och flyget är de stora utsläpparna i transportsektorn. Av utsläppen från inrikes transporter så står vägtrafiken för cirka 95 procent. Av det bränsle som idag används till vägtransporter är 85 procent av fossilt ursprung. Av den olja som Sverige importerar varje år (främst från Ryssland) går enligt SPBI (Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet) hela 78 procent till transportsektorn. Järnvägens energianvändning för trafik och underhåll av infrastrukturen står bara för ett par procent av utsläppen. Svenskarnas flygresor orsakar lika stora utsläpp som personbilstrafiken och uppvisar en snabbt ökande trend.

1.1 Utfasning av fossila bränslen

Det är tydligt att det krävs krafttag för att ställa om transporterna så att vi når klimatmålen. En strategisk plan med konkreta åtgärder krävs för en övergång till el och andra förnybara drivmedel. Den rödgröna regeringen 2014–2018 har tagit avgörande

steg för att uppnå detta, till exempel bränslebytet med reduktionsplikt och ändrade skatteregler. Men vi behöver gå längre än så.

Miljöpartiets mål är att utsläppen från transportsektorns bränslen ska vara nära noll redan 2030, även för flyget. För att klara detta behöver vi ett nytt mål om att fasa ut för att sedan helt stoppa försäljningen av fossila bränslen år 2030. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening. Som en del av detta behöver det tas fram en nationell strategi för laddinfrastruktur för hela landet. Större vägar ska vara försedda med laddpunkter för elfordon redan år 2020. Det bör prioriteras att laddpunkter installeras vid bostäder och arbetsplatser. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Det är också viktigt att inse att produktionspotentialen av biodrivmedel från skog, jordbruk och restprodukter är begränsad. För att energiförbrukningen ska vara 100 procent förnybar är det nödvändigt att den totala energianvändningen minskar. Detta kräver styrmedel i olika former inom såväl vägtrafiken som flyget, samtidigt som det sker en kraftig utbyggnad av och ökad kapacitet inom järnväg och sjöfart.

1.2 Tågtrafik

Tågtrafiken fyller en viktig roll i omställningen av transportsektorn. Omfattande investeringar krävs därför i järnvägssystemet, liksom andra åtgärder som bidrar till att den befintliga järnvägen fungerar bättre. Genom att bygga nya stambanor för höghastighetståg ökar den totala kapaciteten i järnvägsnätet så pass mycket att det skapas goda förutsättningar både för att utöka godstrafiken på räls och den regionala och storregionala tågpendlingen. Utbyggnaden bör ske skyndsamt och lånefinansieras utanför budgetramen, dels för att möjliggöra en samlad upphandling, dels för att inte tränga ut viktiga investeringar i det befintliga järnvägsnätet. Med höghastighetståg i södra Sverige blir flygtrafiken inom triangeln Stockholm–Göteborg–Malmö överflödigt.

Parallellt med utbyggnad av höghastighetsbanor krävs offensiva satsningar på den befintliga järnvägen, till exempel genom att bygga bort flaskhalsar. Alltför ofta prioriteras regionala banor och länsjärnvägar ned i planeringen, både när det gäller underhåll och återinvesteringar, trots att dessa banor många gånger har potential både för pendeltrafik och för godstrafik. Vi anser att det behövs omfattande investeringar i det befintliga järnvägssystemet samt att bygget av nya stambanor för höghastighetståg bör påskyndas. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Miljöpartiet anser att ett nationellt, enhetligt biljettsystem för all järnvägs- och kollektivtrafik ska utvecklas och införas i Sverige, med möjligheten att ha gemensamma biljettsystem som gäller i hela landet och som kan kopplas även till andra mobilitets-tjänster, så som till exempel hyrcykelsystem. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Att resa med tåg måste vara enkelt och attraktivt, därför behövs gemensamma biljettsystem och samordning av den europeiska trafiken. Regeringen bör ge SJ i uppdrag att agera pådrivande för att de europeiska tågbolagen samordnar en europeisk tidtabell mellan huvudstäder och andra viktiga orter, samt för att det ska bli enklare att köpa tågbiljett via SJ till alla städer i Europa. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

1.3 Godstransporter

Miljöpartiets ambition är att flytta över långväga godstransporter från väg till räls och sjöfart. Av den anledningen måste hela godsledningen klimatoptimeras. Det innebär att en differentierad avståndsbaserad skatt, så kallad vägsplitageskatt, måste införas på lastbilstrafiken. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening. En sådan skatt skulle jämna ut den skeva balansen som råder när godstågsoperatörerna betalar banavgifter och sjöfarten farledsavgifter medan åkerierna brukar vägarna utan ett fungerande avgiftssystem. Den tunga trafiken måste i större utsträckning stå för sina egna kostnader, samtidigt som mer gods behöver transporteras på järnväg eller till sjöss.

Luftfarten är idag kraftigt subventionerad. Till skillnad från andra transportslag betalar flyget ingen bränsleskatt. Utrikesflyg betalar heller ingen moms och inrikesflyget betalar endast 6 procent moms. Dessutom betalas varje år mångmiljontal ut av offentliga medel till olönsamma regionala flygplatser. Flygskattens styrande effekt bör över tid öka och i ett längre perspektiv måste fler styrmedel införas. Ett exempel är att marknadsmässig utdelning av slottider (dvs. start- och landningstider) bör utredas. Det är en typ av trängselavgifter för flyget, som bland annat skulle göra utbyggnad av Arlanda flygplats överflödig. Vi vill höja ambitionsnivån i de ekonomiska styrmedel som kan användas för att minska flygresandet. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Gång, cykel och kollektivtrafik ska alltid vara prioriterat, oavsett om det gäller planeringsfrågor eller styrningen via skattesystemet. Ändrade attityder och beteenden kommer att krävas för den omställning vi står inför. Detta behöver underlättas genom direkta åtgärder och styrmedel för minskad personbilstrafik och minskat bilinnehav till exempel genom att utforma och införa incitament så att bilutnyttjandet sker som en tjänst. Det kan vara i form av bilpooler, taxi och biluthyrning. Det kan också ske genom slopad förmånsbeskattning på företagscykel och månadskort med kollektivtrafiken. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Trafiksystemet behöver även fungera i ett varmare klimat, därför är det viktigt att infrastrukturen klimatanpassas och att detta blir en del av de transportpolitiska målen. Medel för att åtgärda de mest kritiska svagheter i transportinfrastrukturen bör prioriteras. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

2 100 procent förnybart

Sverige har fantastiska förutsättningar för förnybar energi. Vi har vattenkraften, skogen, jordbruksmark och goda lägen för mycket mer energi från vind och sol. Den tekniska utvecklingen inom förnybar energi går svindlande fort. Idag utgör förnybara energikällor mer än hälften av Sveriges totala energi, alltså av all den energi som används till uppvärmning, el och transporter med mera. Om Sverige skulle använda all den gröna el som tillverkas i landet och inte exportera något skulle vi redan nu kunna ha 80 procent förnybar el.

Miljöpartiets mål är 100 procent förnybar elproduktion. Det innebär att kärnkraften och den fossila energin med dess risker och miljöpåverkan är utfasad. Detta har nu blivit målet för den svenska energipolitiken. I juni 2016 enades fem partier – Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna – om en

energiöverenskommelse med målet att Sverige år 2040 ska ha 100 procent förnybar elproduktion.

2.1 Solenergi

Men det krävs fortsatta åtgärder för omställning. Det krävs ännu bättre förutsättningar för solenergin i Sverige. Den har äntligen börjat expandera på allvar, men för att den på sikt ska ta en betydande del av marknaden krävs en nationell strategi för solel och solvärme. Energin från solen är extremt mycket större än världens energibehov. Som global klimatledare ska Sverige givetvis vara i fronten även på detta centrala område. De svenska satsningarna på solel behöver därför utvecklas och kompletteras med satsningar på solvärme och solkyla. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

2.2 Ett mer flexibelt elsystem

Elsystemet behöver uppdateras och göras mer flexibelt. Här är det avgörande att få till investeringar i smarta elnät, att öppna upp för ökade möjligheter till energilagring och att öka incitamenten för smart konsumentbeteende. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Ytterligare satsning på forskning och utveckling av smarta och flexibla elnät och energisystem behövs för att underlätta omställningen till ett helt förnybart energisystem. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

2.3 Folkligt stöd för omställning

Vidare krävs ett ökat folkligt stöd för omställningen. Därför vill Miljöpartiet att möjligheten att fastighetsskatten för vind- och vattenkraften ska komma kommunerna själva till del ska utredas. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Vi anser även att grannar till nya vindkraftverk ska ges möjlighet att bli delägare. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

2.4 Skydda Arktis

Oljesamhället måste få ett slut. Det innebär att världen måste sluta exploatera olja. Här är Arktis ett särskilt känsligt område, Sverige behöver därför i alla relevanta forum arbeta för förbud av oljeexploatering i Arktis. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening. Klimatet i Arktis är en ödesfråga för hela världen.

3 Klimatsmart mat

Klimatfotavtrycket för svensk matkonsumtion år 2011 beräknades till 18,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket fördelades på 34 procent fossil koldioxid, 37 procent metan, 19 procent lustgas och 11 procent koldioxid från avskogning (förändrad markanvändning). Enbart cirka 40 procent av svenskarnas klimatpåverkan från

matkonsumtion kommer från utsläpp i Sverige. En majoritet av utsläppen av växthusgaser orsakade av svensk matkonsumtion sker i andra regioner, främst i andra europeiska länder (27 procent), i Asien (14 procent) och i Latinamerika (10 procent).

Av Sveriges totala klimatutsläpp kommer en knapp femtedel från vår matkonsumtion men hela 60 procent av utsläppen från livsmedelskonsumtionen kommer från det vi importerar. Det finns en stor potential att minska matens klimatpåverkan, både genom förbättrade produktionsmetoder, främjande av odlingsmetoder som ökar jordens kolinlagring, minskat matsvinn och förändrade kostvanor.

3.1 Ekonomiska styrmedel för att gynna klimatsmart mat

För att gynna klimatsmart mat vill Miljöpartiet använda ekonomiska styrmedel. En statlig utredning bör göra en bred översyn av skattesystemet inom livsmedelskedjan i syfte att hitta effektiva vägar för att minska matens negativa klimat- och miljöpåverkan.

Vi vill i ett första skede införa en skatt på kött som producerats med stora mängder antibiotika. Intäkterna från nya skatter inom livsmedelsområdet bör återföras till det svenska jordbruket för att kompensera för viktiga ekosystemtjänster och för att svensk köttproduktion generellt har mindre klimatpåverkan och högre djurvälstånd än jämförbara länder. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Vidare bör det offentliga ta ett större ansvar för att öka efterfrågan på det livsmedel som bidrar till utsläppsminskningar. Modeller för att servera mat med små fotavtryck i offentlig sektor måste utvecklas. Klimatsmarta och ekologiska råvaror ska vara utgångspunkten för offentliga kök. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

3.2 EU:s jordbrukspolitik

Mycket av politiken påverkas också av EU:s gemensamma jordbrukspolitik, som står för 40 procent av EU:s totala budget. Denna måste reformeras så att jordbrukspolitikerna blir en kraft i omställningen och bidrar till klimatmålen. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

3.3 Minskat matsvinn

Mer mat bör tillvaratas och mindre gå till spillo. Ett systematiskt arbete för att minska svinnet behöver utvecklas i hela livsmedelskedjan. Mat som kan tillvaratas ska inte slängas. Vi vill att regeringen ska återkomma med förslag på lagstiftning som kraftigt minskar matsvinn i livsmedelskedjans samtliga led. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening. Insamling av matavfall till biogasproduktion ska ske i ökad omfattning.

4 Klimatsmart ekonomi och konsumtion

Ekonomi måste rymmas inom planetens gränser och leda till att samhällsutvecklingen frikopplas från överkonsumtion av resurser. Om hela jordens befolkning konsumerade lika mycket som svensken i genomsnitt gör skulle det behövas drygt fyra jordklot med

naturresurser. Det beror bland annat på att det samhällsekonomiska system vi har vilar på ett teknologiskt paradigm: billig fossil energi. Världen står nu inför ett paradigmskifte, bort från den fossila energin mot ett mer hållbart ekonomiskt system.

En klimatsmart ekonomi är en omställning till en ekonomi som fungerar inom planetens ekologiska ramar och som motverkar växande sociala klyftor. Vi behöver ett förnyat fokus på grön skatteväxling, det vill säga att höjda skatter på sådant som är skadligt för miljö och klimat växlas mot sänkt skatt på arbete. De finansiella marknaderna måste regleras så att klimatrisker synliggörs och viktas, så att kapitalet styrs rätt.

4.1 Förändra reseavdraget

För att vårt skattesystem ska bidra till klimatmålen krävs ett ökat fokus på att skatter, avdrag och offentliga investeringar strävar åt ett och samma håll – det hållbara. I Sverige har vi begränsat med direkta subventioner till fossilindustrin. Däremot har vi en hel del indirekta subventioner och ett omfattande stöd för bilresande, reseavdraget, som kostar staten cirka 14 miljarder per år.

Det finns omfattande brister i dagens system för reseavdrag, till exempel går staten miste om uppskattningsvis två miljarder kronor årligen genom fusk och felaktiga utbetalningar. Om reseavdraget görs avståndsbaserat, vilket Miljöpartiet länge har krävt och den parlamentariska landsbygdskommittén föreslår, skapas utrymme för effektivare och rättvisare användning av våra gemensamma resurser. Ett avståndsbaserat avdrag, där samma schablonbelopp betalas ut oberoende av valt färdstätt, kan förbättra tillgängligheten och effektiviteten samt styra bort resenärer från bilpendling i de delar av landet där kollektivpendling är ett alternativ.

Vi föreslår att reseavdraget reformeras så det blir avstånds- och inte tidsbaserat, gynnar lands- och glesbygd samt utformas så det gynnar kollektivtrafik där det finns som alternativ och samåkning. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

4.2 Förändra ROT-avdraget

På samma sätt vill vi att ROT-avdraget ska riktas mot åtgärder och renoveringar som bidrar till energieffektiviseringar och klimatnytta. Det är inte rimligt att skattemedel används för att subventionera att individer river ut fullt funktionella kök. Miljöpartiet vill ha ett mer klimatsmart ROT-avdrag som används som stimulans vid lågkonjunkturer. Avdraget bör styras om till att stödja renoveringar och andra åtgärder som direkt leder till energieffektiviseringar, förnybar energiproduktion eller minskad material/resurs-åtgång. Vi vill även att ROT-avdraget ska omfatta hyreslägenheter och bostadsrättsföreningar som enklare och mer lönsamt kan investera i energisnåla lösningar.

Vi anser att ROT-avdraget ska reformeras på detta sätt så att det riktas till energi- och klimatsmarta åtgärder och renoveringar. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

4.3 HYBER-avdrag

Miljöpartiet har sedan tidigare infört REP-avdrag och sänkt moms på vissa reparationer. Vi vill nu gå längre med ett HYBER-avdrag (hyra-begagnat-reparation). Det går ut på en skattereduktion för hushåll när de reparerar, hyr konsumentprodukter eller köper tjänster för att sälja vidare begagnade produkter. Reduktionen uppgår till 50 procent av tjänsternas arbetskostnad. Utökade medel bör även ges till Skatteverket för kontroll av tjänsterna. En utökning av förslaget skulle vara att även inkludera långtidsuthyrning/leasing på längre än ett år med service av till exempel disk- och tvättmaskiner. Det skapar incitament för tillverkare att skapa produkter som håller längre och kräver mindre underhåll. Avdraget bör även gälla för juridiska personer såsom bostadsrättsföreningar och ideella organisationer. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

4.4 Hållbart sparande

De finansiella marknaderna måste regleras så att klimatrisker synliggörs och viktas, så att kapitalet styrs rätt. De statliga AP-fonderna och annat offentligt sparande bör bara ha hållbara investeringar, därför bör investeringar i fossil energi fasas ut – divesteras. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

På samma sätt bör staten underlätta för individen att spara sina pengar på ett sätt som inte förbrukar naturens ändliga resurser eller bidrar till klimatförändringarna. Därför vill vi introducera gröna sparkonton. Det är ett hållbart sparande som öronmärks för utlåning till gröna investeringar. En procentuell andel av sparkapitalet bör kunna dras av mot inkomstskatt vilket skapar en fiktiv ränta för spararen. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

4.5 Hållbara produkter

Sakerna vi köper måste hålla längre. Vi anser att fler pantsystem bör införas för flera varor, exempelvis elektronik så som mobiltelefoner och datorer. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

EU bör ta krafttag mot så kallat planerat åldrande. Planerat åldrande är produkt-design som avser att bygga in en funktion som gör en vara oanvändbar eller plötsligt sämre efter en tid. Vi anser att EU:s ekodesigndirektiv bör kompletteras med ett förbud för företag att använda sig av planerat åldrande i sina produkter. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

4.6 Hållbart byggande

Långsiktig produktion måste vara mer biobaserad, att använda våra träd till att bygga hus med är ett smartare sätt att tillvarata deras koldioxidbindande förmåga än att elda upp träden. En stor del av en byggnads miljöbelastning är kopplad till själva tillverkningsprocessen, bland annat beroende på vilka material som används, hur mycket transporter som behövs och vilka markberedningsarbeten som fordras.

Sverige har länge fokuserat på att minska energiförbrukningen i nya och befintliga bostäder, där vatten-, el- och värmeförbrukning har stått i centrum. Det finns i dag behov av ett ökat fokus på byggskedet och byggnaders klimatpåverkan ur ett

livscykelperspektiv. Det är klimatsmart att använda trä som byggmaterial. Vi anser därför riksdagen bör anta som nationellt mål att hälften av alla byggnader senast år 2025 byggs med trästomme. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening. Vi vill också främja serietillverkning av trähus och byggelement i trä, det stärker kvaliteten och skapar nya arbetstillfällen på glesbygden.

4.7 Nudging och mobility management

Miljöpsykologiska åtgärder som nudging kan minska klimatpåverkan mycket per satsad krona, särskilt i kombination med andra åtgärder. I grunden handlar nudging om att analysera vad som hindrar människor från att agera mer klimatsmart, undanröja hindren och vända på normerna så att det krävs aktiva val för att göra fel, istället för tvärtom. Det ska vara lätt att göra rätt och svårt och dyrt att göra fel. Ett exempel på nudging är att mindre tallrikar vid buffé kan minska matsvinnet kraftigt.

Mobility management är ett annat sätt att påverka beteenden, då vad gäller resande för att minska bilåkandet till förmån för mer gång-, cykel- och kollektivtrafik. Vi anser att regeringen bör tillsätta en utredning som tittar på hur offentliga aktörer i större utsträckning ska kunna använda sig av nudging och mobility management för att bidra till hållbarhetsmålen. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

4.8 Plast

Viss produktion bör förbjudas helt, till exempel används plast på ett ohållbart vis. Väldigt lite plast återvinns och stora mängder förbränns med koldioxidutsläpp som följd. Sverige och EU har påbörjat ett arbete att fasa ut onödiga engångsartiklar av plast. Det är viktigt att Sverige ligger på så att det arbetet fortsätter och vid behov även tar fram nationell reglering. Det är också viktigt att de material som ersätter plast är hållbara. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

5 Negativa utsläpp för en klimatpositiv framtid

Världens samhällen behöver i snabb takt ställa om till nollutsläpp av koldioxid och andra växthusgaser. Men vi kommer sannolikt tvingas göra mer än så. IPCC:s särskilda klimatrapport som undersökte förutsättningarna för att nå 1,5-gradersmålet slår fast att så kallade negativa utsläpp kommer att krävas. Det innebär förmågan att ta upp växthusgaser ur atmosfären och binda det. Vi anser att det behöver tas fram en svensk klimatpositiv strategi för negativa utsläpp. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Det finns olika metoder för att uppnå negativa utsläpp. Skogen har en central roll. Sverige bör agera för att skydda mer av den svenska skogen och samtidigt arbeta globalt för att stoppa avskogning och för att restaurera skogar. Detta kan till exempel ske genom att öka utvecklingssamarbetet för att minska avskogningen och förstärka det arbete som redan görs med detta idag. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

En annan metod för att långsiktigt binda koldioxid är att använda biokol. Genom pyrolys, där man i syrefri miljö hettar upp biprodukter från skogs- och jordbruket så

som hästgödsel, trädgårdsavfall eller sly kan man skapa biokol, ett slags träkol. Genom att mylla ner biokol i åkermark eller andra jordar binds kolet långsiktigt.

Biokol har flera positiva egenskaper som bidrar till ökad avkastning från jordbruksmark och går även att använda till biobränsle. Här behövs insatser för forskning och utveckling, vilket bland annat kan åstadkommas om EU:s jordbrukspolitik får en tydligare klimatstyrning. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Rent generellt behövs mer forskning och internationellt samarbete för negativa utsläpp – här bör Sverige ta en ledande roll för olika typer av utvecklingsinsatser. Den rödgröna regeringen 2014–2018 har i denna anda tillsatt en utredning om negativa utsläpp. Utredningen ska lämna över sin slutrapport till regeringen senast den 31 januari 2020.

Maria Ferm (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Elisabeth Falkhaven (MP)

Annika Hirvonen Falk (MP)

Emma Hult (MP)

Åsa Lindhagen (MP)

Amanda Palmstierna (MP)

Lorentz Tovatt (MP)

Leila Ali-Elmi (MP)

Emma Berginger (MP)

Maria Gardfjell (MP)

Annica Hjerling (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Rasmus Ling (MP)

Anna Sibinska (MP)